

A vizsgafilm és a záródolgozat (vizsgafilm-dokumentáció) elkészítése

televíziós mősorkészítő szak

1) A vizsgafilm elkészítésének főbb szempontjai

A képző intézmény a hallgatók számára kiadott vizsgafilm témaajánlása:

A vizsgafilm lehetséges témakörei:

a) *Portréfilm*

A portréfilm egy olyan személyt mutat be, akit munkája, alkotásai vagy életútja érdekessé tesznek a nyilvánosság számára. A jó portré nem csupán az illető életpályáját, alkotásait, mindennapjait mutatja be, de megismerteti a nézőt a portré alanyának életszemléletével, világnézetével, gondolkodásával, egyéniségével is.

b) *Riportfilm*

A riportfilm átfogó képet ad egy jelenségről, egy eseményről, egy társadalmi/közéleti problémáról vagy egy közösség életéről. A jó riportfilm árnyaltan ábrázolja és mélyrehatóan elemzi a témát, igyekszik minden szegmensét feltárni. Átadja az ábrázolt közeg hangulatát, lehetővé teszi, hogy a nézők közel érezzék magukhoz a jelenséget, képessé váljanak a tanulságok és konklúziók levonására.

c) *Ismeretterjesztő film*

Az ismeretterjesztő film átfogó ismereteket nyújt egy településről vagy településrészről, természeti- vagy épített értékekről, egy műemlékről, egy műalkotásról, egy szervezetről, egy történelmi eseményről vagy egy gyűjteményről. A jó ismeretterjesztő film behatóan megismerteti a nézővel a témát, de az információkat úgy tálalja számára, hogy azok könnyen befogadhatók legyenek.

A hallgatóknak a vizsgafilm az alábbi szerkesztési, terjedelmi előírások figyelembevételével kell elkészíteniük:

- a vizsgafilm hossza: 8–15 perc;
- a vizsgafilm elején legyen főcím, amelyen szerepel a film címe;
- a vizsgafilm elején vagy végén szerepeljen az alkotó neve, illetve a stáblista, amennyiben a hallgató segítőköt vett igénybe;
- a vizsgafilmhez felhasznált, kapott vagy archív anyag nem haladhatja meg a vágott film hosszának 10%-át.
- a vizsgafilm olyan formátumban kell leadni, hogy egy egyszerű asztali DVD-lejátszón is probléma nélkül meg lehessen tekinteni (DVD, VCD, SVCD).
- a vizsgafilm tartalmazó DVD lemezt a hallgató a záródolgozat (vizsgafilm-dokumentáció) hátsó borítójának belső oldalára ragasztott papírtokba kell belehelyezni. A korongon szerepeljen a film címe és az alkotó neve.

A képző intézmény a fentiekén túl további formai előírásokat tehet közzé a hallgatók számára.

A vizsgafilm elkészítése során a hallgató által minimálisan elvégzendő feladatok: gyártásszervezés, szinopszis megírása, interjú-tervek elkészítése, vágóképezés, vágás, szerkesztés, narrációk megírása és felolvasása.

A hallgató a film elkészítéséhez segítőköt is felkérhet, az alábbiak szerint:

- Az interjúkészítéshez riporteri segítséget kérhet (a feltett kérdésekért viszont ő maga felel).

- Amennyiben ő maga vállalja a riporteri feladatokat, akkor az interjú elkészítéséhez operatőr segítségét kérheti (az interjúbeállításért azonban ő maga felel).
- Több kamerás felvételek alkalmazása esetén kameramanok segítségét kérheti.
- Speciális eszközök (pl. sín, steadycam, drón, GoPro) igényvétele esetén azok kezelésére segítséget vehet igénybe.
- Animációk, különleges feliratok, speciális utómunkák elkészítéséhez szintén kérhet segítséget.

A segítők munkájának igénybevételéért és minőségéért a vizsgafilmet benyújtó hallgató felel. A segítőköt és az általuk végzett munka jellegét fel kell tüntetni a vizsgafilm dokumentációjában és a stáblistán.

Amennyiben a vizsgafilm nem teljesíti a fenti előírásokat, az elfogadhatatlan, vissza kell adni átdolgozásra.

A vizsgafilm értékelési szempontjai:

- A vizsgafilm határozott alkotói szándékot tükröz, világosak a célkitűzései.
- A film szerkezete arányos és változatos.
- A film felépítése logikus, van bevezetése, megfelelő tartalmi íve és lezárása.
- A film készítője bizonyítja, hogy ismeri a televíziós anyagok szerkezeti építőelemeit, azokkal megfelelően bánik.
- A film készítője megfelelően bánik a hangharapás-technikával, narrátorszövegei nyelvtanilag és stilisztikailag helyesek, nem tartalmaznak téves információt.
- A film informatív, a benne szereplő információk eloszlása egyenletes.
- A film fenntartja a figyelmet, lehetővé teszi a néző számára az információk minél könnyebb befogadását.
- A vágóképek és az interjúk kompozíciója megfelelő
- A vágás ritmusa és stílusa kiegyensúlyozott, az anyag nem tartalmaz vágóhibát.
- A film képi világa változatos, harmonikus.
- A film készítője bizonyítja, hogy ismeri a különféle plánokat, kameraállásokat, kameramozgásokat, és azokat megfelelően használja.
- A film készítője logikusan, indokolható módon használja a különféle képi, vágástechnikai eszközöket, effekteket.
- A képi világ és a verbális tartalom harmóniában van.
- A filmben szereplő feliratokban nincs helyesírási hiba vagy elgépelés, a feliratok vizuálisan igényesek.

2) A záródolgozat (vizsgafilm-dokumentáció) elkészítésének főbb szempontjai

A vizsgafilm-dokumentáció az alábbiakat tartalmazza:

- *szinopszis*
- *háttér tanulmány*
- *technikai forgatókönyv*
- *szerkesztői munkalap*

A záródolgozat (vizsgafilm-dokumentáció) formai követelményei:

- Terjedelme a szabványos kéziratra vonatkozó szabályok figyelembevételével minimum 15, maximum 30 oldal;

- Amennyiben valamely egyéb forrásból idéz a vizsgázó, lábjegyzetben egyértelműen fel kell tüntetni az erre való hivatkozást;
- Kellő figyelmet kell fordítani a záródolgozat rendezettségére, külalakjára és a helyesíráásra.
- A záródolgozat hátsó borítójának belső oldalára ragasztott borítékban vagy tokban kell elhelyezni a vizsgafilmet tartalmazó DVD lemezt.

A vizsgafilm-dokumentáció értékelési szempontjai:

- A szinopszis rávilágít a témaválasztás okára, világosan kiderül belőle az alkotói szándék. Elolvasása során az olvasóban jól körvonalazódik a kép a leendő produkcióról. Az olvasóban azt az érzetet kelti, hogy egy ilyen produkciót érdemes megvalósítani.
- A háttér tanulmány bizonyítja, hogy a hallgató megfelelően elmélyült abban a témában, amelyről a vizsgafilmjét forgatja. Szakirodalom felhasználása és internetes kutatómunka révén feltérképezi a téma esetleges történeti hátterét, szereplőit, helyszíneit. Megvizsgálja a témával kapcsolatos álláspontokat. Portréfilm esetén összegyűjti az életrajzi adatokat, a kritikákban, méltatásokban felbukkanó megállapításokat, górcső alá veszi a portréalany szakterületét.
- A technikai forgatókönyvből kiderül, hogy a hallgató tudatosan építette fel a film képi és verbális világát, biztosítva az arányos, kiegyensúlyozott szerkezetet.
- A szerkesztői munkalapból kiderül, hogy a hallgató jól elsajátította a szerkesztési ismereteket, a film szerkezetét tudatosan formálta. A szerkesztői munkalap megfelel az intézmény által kiadott formai követelményeknek.

3) A bíráló menete

A vizsgafilm és záródolgozatot a záróvizsga megkezdése előtt a képző intézményben a konzulens és egy gyakorlati oktató, vagy külső bíráló előzetesen bírálja.

A záróvizsgán a vizsgabizottság az előzetes bírálatot javaslatként kezeli, a végleges értékelésről a vizsgabizottság dönt.

4) Az értékelési szempontok

A vizsgafilm értékelésének szempontjai:

- *A vizsgafilm témaválasztása érdekes, a célcsoport érdeklődésére várhatóan számot tart;*
- *a film szerkesztői koncepciója egyértelmű;*
- *a film szerkezetének íve, az információk felépítése logikus;*
- *a film szerkezete változatos, fenntartja az érdeklődést;*
- *a kompozícióknak, kameramozgásoknak, kameraállásoknak, a fények használatának magas szintű vizuális kifejezőkészséget kell tükrözniük;*
- *a vágások ritmusa illeszkedjen a feldolgozott témához;*
- *a plánváltások szabályosak legyenek;*
- *a film a néző számára egyértelmű filmteret, filmidőt hozzon létre;*
- *az alkotó a témához, annak hangulatához megfelelő aláfestő zenét és hanghatásokat alkalmazzon;*
- *jól meghatározható alkotói szándék tükröződjék a film egészéből.*

A záródolgozat (vizsgafilm-forgatókönyv) értékelésének szempontjai:

- *A külalakja áttekinthető legyen;*
- *egyértelműen derüljön ki belőle az alkotói szándék;*
- *tartalmazza a szükséges tartalmi elemeket;*
- *dramaturgiaiilag átgondolt, jól felépített legyen.*

5) A vizsgafilm és a záródolgozat (vizsgafilm-forgatókönyv) védeése, értékelése

Feladat a védésen:

- *a film vagy egy részletének lejátszása (ha a vizsgabizottság vagy a védést vezető szakértő kéri);*
- *reflexió a bírálat megállapításaira;*
- *a védést vezető szakértő kérdéseinek megválaszolása.*

Az értékelés szempontjai:

- *alkotói szándék megfogalmazása, megvalósítási módjának indoklása;*
- *vizuális kifejezőkészség bizonyítása;*
- *vágási, szerkesztési, dramaturgiai ismeretek alkalmazásának színvonala;*
- *a felvetett problémák kezelésének módja;*
- *nyelvi igényesség.*